

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VIII. Majoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Majoribus.

PARAPHRASIS.

Quidam Episcopi aut Prælati Ecclesiarum, majora beneficia in sua integritate relinquentes, minores præbendas diviserunt. Id indecorum judicans Concilium Turonense decernit, ut sicuti in magnis, ita & in parvis Ecclesiæ membris unitas retineatur, & idèd neque præbendarum divisio, neque dignitatum permutatio instituantur.

SUMMARIUM.

1. In beneficio Ecclesiastico duo reperiuntur, jus Canonice scilicet, sive obligatio spiritualis officij præstandi; & jus reddituum Ecclesiasticorum.
  2. Quoad primam partem dividi non potest seu secari in duo, potest autem quoad secundam partem.
  3. Distinguenndum hic est inter beneficij diminutionem, seu dismembrationem, & divisionem.
  4. Divisio beneficij institui non potest, nisi hoc vacaverit; diminutio autem nonnunquam potest, vivente adhuc beneficiato; diverso tamen modo, juxta diversam rationem, aut motus proprij, aut ad instantiam beneficiati.
  5. Non debet ab Episcopo facile beneficiorum divisio fieri.
- P**RO majore intellectu advertte. Primum, quod in beneficio Ecclesiastico duo inveniuntur; videlicet Jus Canonice, seu spiritualis officij, & Jus reddituum Ecclesiasticorum, quod dicitur præbenda, & secundum se præcisè spectatum aliquid temporale est. Nota, quod dico præcisè, nam Jus percipiendi redditus, seu præbenda, duobus modis constitui potest, vel prout est annexa Canonice seu spirituali titulo, & sic idem est, quod beneficium Ecclesiasticum, nec in Laicum cadere potest; vel prout est præcisè seu avulsè à spirituali jure seu titulo,

sic merè temporale quid est, & Laico etiam, v. g. Ediuo, vel Cantori Ecclesiæ conferri potest propter officium, vel servitium, quod præstat, prout docet lib. 4. tract. 2. c. 1. n. 3. & in c. cum M. 9. de constitutionibus, & videri hic potest Abb. n. 4.

Corollarium. Beneficium quoad jus spirituale, sive Canonice, dividi, seu in duo secari nullo modo potest c. Dilecto 25. jura Gl. V. dividi h. vii. & docui in C. Michæel 13. de filijs Presbyterorum. Sed quoad annexam temporalitatem divisio, aut dismembratio fieri potest, saltem de facto, num autem de jure, mox dicitur.

Adverte secundò, distinguendum esse inter beneficij diminutionem, & beneficij divisionem. Diminutio (aliàs dismembratio) dicitur, quando beneficij unitas non tollitur, sed pars fructuum ei auferatur, & alteri v. g. beneficio applicatur. Divisio autem beneficij dicitur, quando ex uno fiunt duo, aut plura beneficia. Exempli causâ, si existentibus in Ecclesia duabus Capellanij collativis, quarum una redditibus abundat, altera verò tenuis est, ex illa pars reddituum dematur, & huic addatur; vel si pars aliqua fructuum abundantium ad fabricam Ecclesiæ deputetur, dicitur dismembratio; si autem existente unicâ in Ecclesia, fiant duæ, ita ut divisus fructibus duo in posterum Capellani instituantur, dicitur beneficij divisio, seu sectio.

Hinc sequitur, quod divisio beneficij non nisi eo vacante instituantur, quandoquidem per divisionem beneficium definit esse idem (cùm unitas manens unitas indivisibilis sit) & ex eo alia duo fiunt. Hinc itaque est, quod divisio, sicuti & extinctio beneficij, commodè non fiat, nisi eo vacante per obitum aut resignationem. At verò dismembratio, seu diminutio beneficij interdum fit, superstitite beneficiario v. g. Rectore Parochiæ, qui redditibus abundare videtur, tunc refert, num diminutio instituantur ad petitionem ipsius Rectoris; hoc casu, præter causam justam, etiam consensus Capituli sui, si parochialis est Ecclesiæ

Ecclesia Collegiata, aut Parochia Ecclesiæ Collegiatae aut Conventuali incorporata sit, requiritur, atque insuper authoritas Episcopi, juxta ea, quæ dixi lib. 3. tract. 4. c. 10. n. 4. & tradit Garzias p. 12. c. 3. n. 12. An verò Episcopus eam instituat ex officio seu motu proprio; hoc casu præter causam justam, tanquam solennitas quædam, requiritur consensus Capituli Cathedralis juxta c. 1. de rebus Ecclesiæ non alienandis in 6. Rectoris autem seu beneficiarii consensus requiritur quidem, sed tanquam ejus, cujus interest, non tanquam solennitas requisita; quam ob rem, si necessitas postulat, ita ut is irrationabiliter contentum neget, non obstante contradictione ejus diminutio fieri potest, saltem in parochialibus beneficiis, prout expressè habetur in c. 3. de Ecclesijs adificandis, & in Concil. Trident. sess. 21. c. 4. de reformatione, ubi providetur, si in Ecclesia Parochiali unus Rector populo non sufficiat in Sacramentis ministrandis, & cultu divino peragendo, ut Episcopus, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, cogere possit Rectorem, aliosve, ad quos pertinet, ut Sacerdos alius adjungatur, & in ijs Parochijs, ad quas ob distantiam parochiani sine magno incommodo suo accedere non possunt, ad percipiendum Sacramenta, & divina officia, novas parochias, etiam in vicinis Rectoribus earum, constituat, ita ut noviter constitutis Sacerdotibus, ex Ecclesia Matræ, fructuum aliqua congrua portio detracta, assignetur juxta cit. c. 3.

Si autem Ecclesia aut beneficium, cujus diminutio fieri debet, tunc vacet, Curator ei seu defensor constituendus est, cujus consilio, & consensu diminutio illa cum Episcopi authoritate, & Capituli ejus consensu fieri debet, juxta cit. c. 1. Quorum omnium ratio est, quia dismembratio beneficii, non minus, quam unio, quædam alienationis species censetur, & idcirco Juris consuetæ solennitates ad eam requiruntur, prout ex communi tradit Rota in novis, decisione 1. de rebus Ecclesiæ non alienandis.

Sed & per divisionem status Ecclesiæ alteratur, quam ob rem nec ipsa ab Episcopo institui debet, nisi ex justa causa, & cum Capituli consensu, argum. c. novit. 4. de his, quæ sunt à Prelatis, & Clement. 2. de rebus Ecclesiæ non alienandis. & docet Abb. in v. vacante. n. 2. hoc. tit. & videri potest Gratian. in c. præcipimus 53. causa 16. q. 1.

Non est æquum, ut majores & abundantiores præbendæ in integritate maneat, minores autem, & tenues dividantur, aut minuantur; commendanda enim est in communitate æqualitas, juxta quam nemo abundet, nemo penuriam patiatur. argum. c. cum M. 9. in fine de consuet.

CAPITULUM IX.

Relatum.

PARAPHRASIS.

Cantuariensis Archiepiscopus Mag. J. Canonicum instituerat cum promissione præbendæ eidem, quæ proximè vacaverit, conferendæ, & tamen licet plures successivè præbendæ vacarint, promissis non satisfecit; quam ob rem mandat ei Papa, si dictus J. in Ecclesia Cantuariensi canonicè institutus sit, & in choro, atque capitulo, aliisque, quorum usus est communis, sicuti alij Canonici, potestatem accipit, ut præbendam ipsi, si quæ vacat, aut quæ primò vacaverit, juxta promissionem suam liberaliter conferat, cum non sit æquum, ut Canonicus præbendâ careat.

SUMMARIUM.

1. Potest quis institui Canonicus, quin sit statim præbendarus.
2. Cujus rei exempla adducuntur.

Notandum. Potest aliquis Canonicus creari, ita ut statim non sit præbendarus, seu fructus beneficii non percipiat, sicuti docui titulo præcedente c. ult. Verùm talis sine præbenda diu relinqui non debet, cum enim officium præstet, imò locum